

Sivilombudsmannen

Besøksadresse
Akersgata 8, inngang Tollbugata
Postadresse
Postboks 3 Sentrum, 0101 Oslo

Telefon 22 82 85 0
Grønt nummer 800 80 03
Telefaks 22 82 85 1
postmottak@sivilombudsmannen.no

Wikborg, Rein & Co Advokatfirma MNA
Postboks 1233 Sentrum
5811 BERGEN
Advokat Dag Steinfeld

S|OM

Vår referanse
2011/764

Deres referanse

Dato
02.03.2011

SAK OM BYGGING AV KRAFTLEDNING MELLOM SIMA OG SAMNANGER

I ditt brev 23. desember 2010 med vedlegg ble det blant annet bedt om at ombudsmannen revurderte sitt standpunkt i brev til Olje- og energidepartementet 14. oktober 2010. Videre ble det anmodet om ombudsmannens syn på om Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) hadde tilstrekkelig myndighet til å fatte vedtak om ekspropriasjonstillatelse i saken etter kongelig resolusjon av 5. november 1982. Det ble også bedt om at ombudsmannen nå tok standpunkt til klagernes tidligere anførsler om at departementets utredning av saken hadde vært mangelfull, jf forvaltningsloven § 33 jf § 17.

1. For ordens skyld skal opplyses at jeg ikke var ukjent med den kongelige resolusjonen av 5. november 1982 da brevet 14. oktober 2010 til Olje- og energidepartementet ble skrevet. Denne kongelige resolusjonen var blant vedleggene til departementets brev hit 30. august 2010. Betydningen av denne resolusjonen ble også trukket frem i ditt brev hit 11. oktober 2010. Oreigningslova har for øvrig særlige regler om myndighet til å delegerer fullmakt til å treffe vedtak om ekspropriasjon i § 5 første ledd.

2. På bakgrunn av anmodningen i brevet 23. desember 2010 har jeg gjennomgått konsesjonssaken på nytt, men har ikke funnet grunn til å endre mitt standpunkt i brevet 14. oktober 2010. Jeg viser til mine merknader til saken der. Det er for øvrig vanskelig å se at den kongelige resolusjonen av 5. november 1982 kan ha nevneverdig betydning for kompetansespørsmålet knyttet til konsesjonsvedtaket 30. mai 2008, stadfestet av Olje- og energidepartementet 2. juli 2010.

3. Til spørsmålet om NVEs myndighet etter kongelig resolusjon av 5. november 1982 til å treffe vedtak om ekspropriasjonstillatelse i denne saken har jeg følgende merknader:

Etter ordlyden i den kongelige resolusjonen av 5. november 1982 er NVEs fullmakt til å treffe vedtak om ekspropriasjonstillatelse uten andre begrensninger enn dem som følger direkte av oreigningslova § 2 annet ledd. I foredraget til denne kongelige

resolusjonen har så Olje- og energidepartementet blant annet opplyst at det er departementets forutsetning «at hvor det gjelder saker av prinsipiell art eller saker hvor betydelige samfunnsinteresser står mot hverandre, skal hovedstyret gi innstilling til departementet». Ordlyden i dette forbeholdet fastsatt av departementet er i realiteten helt i samsvar med forbeholdet fastsatt av Olje- og energidepartementet i delegasjonsforskriften 23. august 2006 nr 993 når det gjelder NVEs fullmakt til å gi konsesjoner etter energiloven.

Jeg har da vanskelig for å finne avgjørende rettslige holdepunkter for at NVEs fullmakt til å treffe vedtak om ekspropriasjonstillatelse skal ha sterkere begrensninger enn direktoratets fullmakt til å gi konsesjoner etter energiloven, selv om fullmakten til å treffe vedtak om ekspropriasjonstillatelse har hjemmel i en kongelig resolusjon og fullmakten til å gi konsesjoner etter energiloven har hjemmel i en delegasjonsforskrift.

I brevet 14. oktober 2010 til Olje- og energidepartementet kom jeg som kjent frem til at jeg på bakgrunn av den praksis som har vært fulgt ikke hadde rettslig grunnlag for avgjørende innsigelser til departementets syn på rammene for den aktuelle fullmakten til NVE. Departementets syn oppfattet jeg slik:

«Det er utfallet av NVEs vurdering og avveining av de motstridende interessene, basert på Stortingets og departementets overordnede retningslinjer for skjønnsutøvelsen, som skal være bestemmende for om avgjørelsen av en konfliktfylt kraftledningssak ligger innenfor direktoratets vedtakskompetanse. Når direktoratet har kommet til at et tiltak ikke medfører større ulemper enn det som etter en totalvurdering må anses akseptabelt, kan det ikke reises spørsmål om NVEs vedtakskompetanse. NVE må da antas å kunne bygge på sin fullmakt etter forskriften.»

4. Klagerne har anført at departementets utredning av saken ikke oppfyller klageinstansens utredningsplikt etter forvaltningsloven § 33 femte ledd. I en konfliktfylt sak som denne er det forståelig at noen av dem med rettslig klageinteresse vil kunne ha et kritisk syn på departementets utredning av saken i klageomgangen og således mene at konsekvensvurderingene verken har vært fullstendige eller tilstrekkelig grundige til å oppfylle lovens krav. I forvaltningsloven § 33 femte ledd heter det som kjent at «[k]lageinstansen skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes».

Det har nå vært gjennomført utredninger av et utbyggingsalternativ basert på sjøkabel. Innsigelsene mot saksbehandlingen som særlig knyttet til manglende vurdering av sjøkabelalternativet er da imøtekommet. For øvrig synes det ikke tvilsomt at uansett hvor grundig konsekvensene av en kraftledning mellom Sima og Samnanger ble utredet vil det ikke la seg gjøre å fastslå enhver konsekvens av denne kraftledningen med den grad av sikkerhet som ideelt sett ville være ønskelig. Når det er situasjonen mener jeg vurderingsnormen for om departementet har oppfylt utredningsplikten etter forvaltningsloven § 33 femte ledd må være om departementet har påsett at

konsekvensutredningene som ligger til grunn for klagevedtaket er forsvarlige både med hensyn til avgrensning av utredningstemaer og de foretatte utredningers grundighet. Med dette utgangspunktet kan jeg eksempelvis vanskelig anse det for å være i strid med forvaltningsloven § 33 femte ledd at departementet i klagevedtaket 2. juli 2010 ikke forsøkte å tallfeste de økonomiske virkningene av den aktuelle kraftledningen for turistnæringen i Hardanger. Av samme grunn kan jeg heller ikke se at det kan ha avgjørende innvirkning på klagevedtakets gyldighet at departementets utredning hverken inneholdt en vurdering av effekten av eventuelle fremtidige forbrukertiltak eller noen vurdering av de øvrige momentene av politisk karakter nevnt i notatet utarbeidet av Svein Roar Brunborg som var vedlagt advokat Steinfelds brev 23. desember 2010.

Etter dette har jeg ikke funnet grunn til å ta saken ytterligere opp med Olje- og energidepartementet, og den er nå avsluttet her.

Kopi av dette brev er sendt Olje- og energidepartementet til orientering.

Arne Fliflet

Kopi: Olje- og energidepartementet